

VỎI RỒNG VÀ MƯA ĐÁ Ở HÀ NAM NINH

Hoàng Tử Nhu - Đài KTTV Hà Nam Ninh

Thời tiết tháng III năm 1981 diễn biến khá phức tạp, riêng ở Hà Nam Ninh chỉ trong 13 ngày đã xảy ra 2 trận mưa đá và một vòi rồng ở vùng nửa đồi núi và ở vùng ven biển.

+ Trận mưa đá đêm ngày 14/III/1981 do ảnh hưởng của đợt không khí lạnh ngày 15/III/1981.

Thời gian xảy ra mưa đá vào lúc 22 giờ 30 ngày 14/III/1981 trong khoảng 5-10 phút, thời tiết ngày hôm đó bình thường, tối có sương sa ở hướng tây nam, sau đó mây thấp kéo tới tạo thành một khối đông đông tại trạm gây gió mạnh cấp 5-6 kèm theo mưa rào và dông, xen kẽ là mưa đá, hạt đá có kích thước từ 1-2 cm, mật độ thưa nên chỉ làm thủng lá thuốc láo và một số cây khác.

Các yếu tố khí tượng ngày 14/III/1981

Yếu tố \ Giờ	7	13	19
Lượng mây :	10/10	10 / 10	10/10
Loại mây :	Sơ neb 1500	Cu med 700 Cu hum 700 Sơ tr 1500	Sơ op 1500
Hướng và tốc độ gió	00	SE 2 ^m /s	SE 2 ^m /s
Nhiệt độ (°C)	23,3	26,1	24,5
Nhiệt độ tối cao :	23,5	26,3	26,8
Nhiệt độ tối thấp :	23,1	23,3	24,4

Lượng mưa từ 19 giờ ngày 14 đến 7 giờ ngày 15/III/1981 là 1 mm.

Phạm vi xảy ra mưa đá thuộc một số xã huyện Tam điệp, Kim sơn và Nghĩa hưng, là những huyện ở vùng ven biển của tỉnh tiếp giáp với dãy đồi núi ở phía bắc tỉnh Thanh hóa. Qua điều tra tại chỗ thì khu vực bị mưa đá nằm ở cuối của hệ thống mây dông nên phạm vi mưa đá tuy rộng tới 15-20 km², nhưng cường độ mưa đá nhỏ và mật độ thưa nên xã có mưa đá, xã không có mà chỉ mưa đá xen kẽ.

+ Vòi rồng và mưa đá ở huyện Hoàng long :

Tối ngày 27/III đã xuất hiện một vòi rồng ở xã Yên quang kèm theo mưa đá, do ảnh hưởng của đợt không khí lạnh ngày 26/III/1981.

Xã Yên quang là xã miền núi, nằm ở phía tây của huyện Hoàng long tiếp giáp với dãy núi Trường sơn (địa giới tỉnh Thanh hóa và Hòa bình) có hình thế một vòng

cung theo hướng tây bắc - đông nam. Sát với dãy núi, chạy dọc theo xã là hồ Yên quang dài 5-6 km, ở phía đông có một quả núi, giữa xã là một đồi thấp cao hơn mặt ruộng 0,5 - 1 m. Địa thế xã dài 7 km, rộng 4 km có hình dáng mặt khe nằm giữa các quả núi, như một thung lũng nhỏ.

Hồ Yên quang có chiều rộng từ 1 - 1,5 km, diện tích 250 ha, sâu 10-15 m được chia làm 3 khu gồm hồ số 1, hồ số 2 và hồ số 3 để nuôi cá và dự trữ nước tưới cho 5 xã thuộc khu vực Nam căn của huyện Hoàng long.

Trong 2 ngày 26 và 27/III/1981 trời nhiều mây, chủ yếu là mây 0c op và cufra gây mưa nhỏ, mưa đông từng lúc. Gió thịnh hành là hướng đông bắc đông nam cấp 2 - 3. Ngày 27/III ngay từ 7 giờ sáng đã có mây 0b cấp xuất hiện.

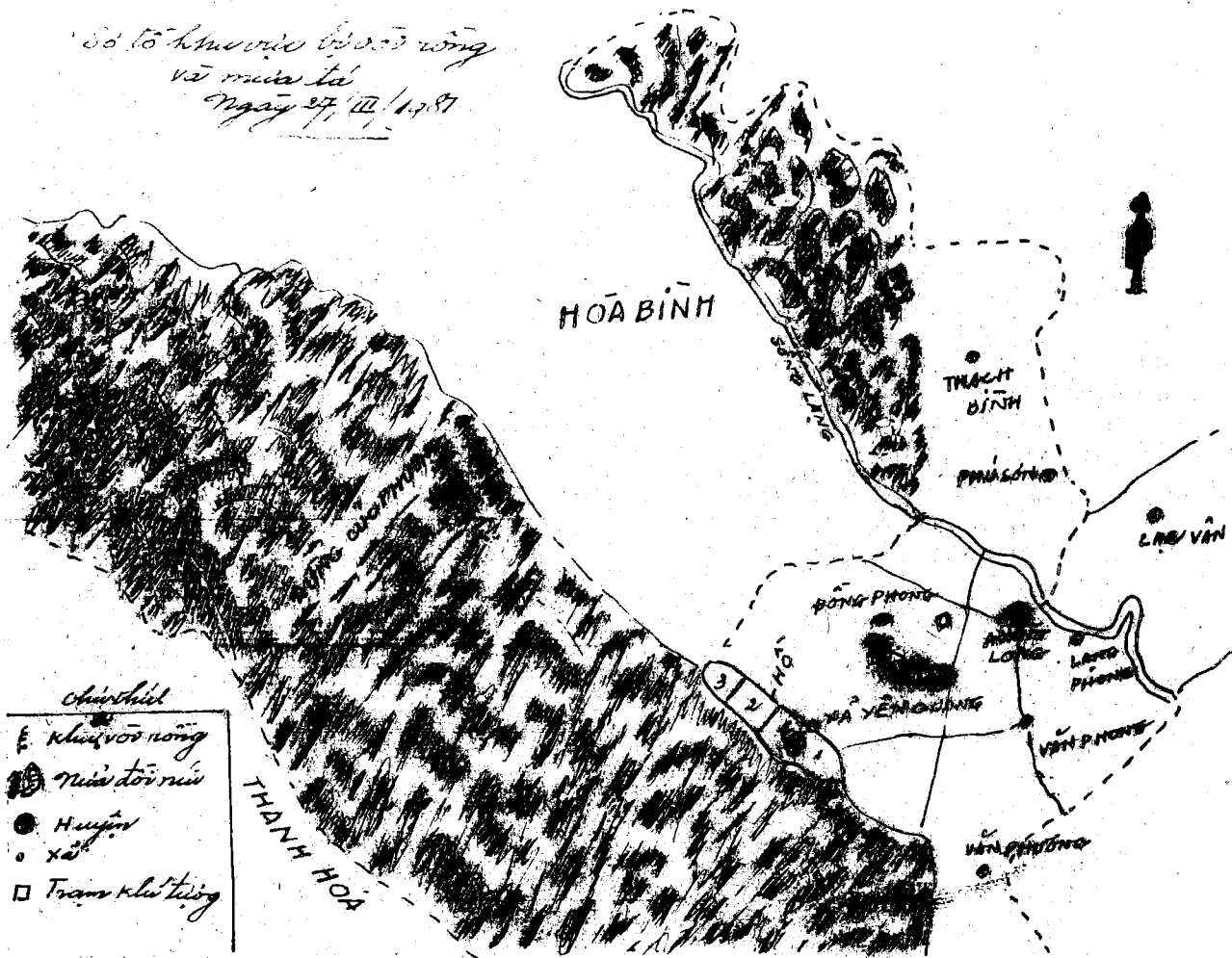
Các yếu tố khí tượng ngày 26 và 27/III/1981 tại trạm Đoan quan

Yếu tố	26 - III				27 - III			
	1	7	13	19	1	7	13	19
Lượng mây :	10/10	10/10	10/10	10/10	10/10	10/10	10/10	10/10
Loại mây :	Sc op	Sc op	Sc op	Cu fra	Sc op	Cu fra	Cu fra	Cu fra
	500	1500	1500	400	1500	500	500	500
Nhật độ (%) :	22,5	21,9	24,4	22,9	22,4	22,7	23,7	22,7
	24,5	22,7	24,7	23,0	23,4	23,9	23,4	24,0
Nhật độ mây thấp :	22,3	20,9	21,9	22,8	22,3	21,9	22,0	22,3
	0,0	8 1 ^m /s	8 3 ^m /s	8 1 ^m /s	0,0	8 2 ^m /s	8 1 ^m /s	0,0

Vào lúc 18.10 - 18.30 có dông nhỏ ở hướng đông nam, từ 18.30 ... 20.30 có dông tại trạm, kèm theo có mưa rào từ 18.40 - 20 giờ. Khoảng 19 giờ mây đen kéo tới tạo thành một khối dông đông bao phủ bầu trời và gây gió mạnh dần, gió xã Yên quang bắt đầu xuất hiện một vòi rồng ở hồ số 1, gây gió xoáy cấp 11-12 làm thổi lật cây và đổ nhà nhỏ xen kẽ là mưa đá. Thời gian có vòi rồng và gió xoáy vào khoảng 10 phút, thời gian có mưa đá 10-15 phút. Theo số liệu quan trắc tại trạm khí tượng Đoan quan cách xã Yên quang khoảng 4 km thì gió mạnh ở đây cấp 7-8 hướng đông nam từ 19 giờ 10 đến 19 giờ 20. Lượng mưa từ 19 giờ đến 7 giờ ngày 27/III là 34 mm, nếu tính lượng mưa từ 7 giờ ngày 26/III đến 7 giờ ngày 27/III là 46 mm.

Theo điều tra tại hiện trường thì đây là một vòi rồng vào loại nhỏ nên phạm vi gây tác hại do gió xoáy vào khoảng 2 km², phạm vi mưa đá có đường kính trung bình 1,5 - 2 km². Các xã xung quanh xã Yên quang có bán kính từ 5 - 10 km đều có mưa đá nhỏ như xã Thọ bình, Phú sơn, Lạc văn, Đông phong, Văn phong, Văn phương, Văn phương và thị trấn Đoan quan, nhưng hạt đá chỉ 0,5 - 1 cm, riêng khu vực có vòi rồng hạt đá lớn từ 1,5 - 2 cm và mật độ dày. Sau khi có vòi rồng và mưa đá xảy ra, tại xã Yên quang có mưa rất to làm ngập cả cánh đồng lúa, màu và thảo lã. Qua điều tra thực tế thì trung tâm mưa đá thuộc phạm vi Hòa bình và đây chỉ là phần cuối của hệ thống mây dông lớn nên phạm vi xảy ra vòi rồng và mưa đá cũng hẹp và giữa dần về phía đông nam của huyện. (Xem bản đồ)

Số tờ khu vực bị bão rừng
và mưa đá
Ngày 27/III/1979

Theo số liệu điều tra và của UBND xã Yên quang thì nhà gỗ loại to từ 3 - 5 gian đồ 18 cái ở xung quanh khu vực rừng. Doanh trại bộ đội đồ 50 gian có 100% cột xi măng cốt sắt 20 x 20 cm bị gãy sát nền nhà. Trường học đồ 12 gian, nhà mẫu giáo đồ 5 gian. Rất nhiều nhà bếp nhỏ bị đổ và nhà tranh, nhà ngói bị bóc mái. Nhà đồ xan kê mà không tập trung vào một chỗ.

250 mẫu thuốc lá bị gió xoáy và mưa đá làm dập nát 40%, 20 mẫu ngô bị dập nát đang ở thời kỳ trở cờ phun râu. Khoai lang bị dập nát và thủng lá trên phạm vi rộng, trong đó bị hại nặng 20 mẫu, không bị chết và bị thương người nào.

Theo nhân dân ở những vùng bị mưa đá thì từ trước đến nay không thấy mưa đá xảy ra ở vùng ven biển và cũng chưa có voi rừng xuất hiện ở xã miền núi như Yên quang lần này. Đây cũng là những trận mưa đá và voi rừng xảy ra trong tháng III là thời điểm sớm nhất mà trong nhiều năm nay chưa thấy ở Hà nam ninh./.